

Natàlia Gisbert Abad
Després del salt

L'ECLÈCTICA

bromera

Premi Enric Valor
de Novel·la

En el record dels ciutadans resulta difícil de trobar un març tan tempestuós com aquest. L'aigua acapara els temes de conversa i a molts els priva del son, per tot el que arrossega amb ella. Una miqueta de pluja resulta benvinguda; massa, no. La gent detesta que els dies humits s'allarguen més del compte, i aquests comencen a pesar. I si això no fora prou, les temperatures, que es resisteixen a pujar, no ajuden a millorar els ànims. En un lloc envoltat de muntanyes, el fred és un company de rutina, una presència quasi permanent. I com ocorre amb tot allò amb què s'obliga a conviure, el màxim respecte que la gelor es guanya és la resignació dels qui la pateixen cada dia.

Cada racó està banyat. Tota la terra fangosa. Els cotxes es cobreixen de gotetes que volen colpejades amb èmfasi pels parabrises. Per tot arreu hi ha aigua. Es veu, s'olora, se sent. Es percep dins dels cossos. És un membre més de les famílies, un client més de les botigues, un foraster que sembla no tindre ganes de marxar.

Com tot en la vida, ha d'haver-hi una treva al mig de la tempesta. Un raig d'esperança, per tal de no enfosquir tan a fons els ànims de la població. Aquest diumenge, entre ruixat i ruixat, la ciutat té l'oportunitat d'asserenar-se una mica. L'aigua no desapareix per complet, només concedeix unes poques hores de calma. Un assossec que es trencarà abans que la pluja es reinicie. Però, també com tot en la vida, ningú no pot imaginar-se ni tampoc previndre el que està per ocórrer.

Les muntanyes auguren verdor. El presagi és clar: en poques setmanes, els racons ara inundats lluiran frondosos. Serà una bonica primavera, o això promet. Aquest dia, famílies, parelles d'enamorats i grups d'excursionistes coincideixen en el pla dominical: des de diferents punts han anat col·locant-se per tal de gaudir de la caiguda del Salt, una cascada que es forma després dels dies de tempesta i que hui està especialment exuberant. L'aigua cau amb tanta bravesa que arrasaria qualsevol ésser, vivent o no, que sense seny decidira creuar-se en el seu camí. El soroll de la natura encesa ho aclapara tot, silencia les converses, emmudeix tota fera que s'hi acosta. Des de les distintes perspectives, els ciutadans contemplen l'escena, més bonica encara que la d'una postal del millor fotògraf, perquè és viva. Moviment, força, espenta. Això demostra la caiguda d'aquell líquid que ompli d'emoció qui l'albira.

Centenars de càmeres dels telèfons han enfocat el Salt des de bon matí. Les xarxes socials apareixen saturades de fotografies que capturen la caiguda lliure de l'aigua davall els rajos del sol, anhelat company, que des de dalt envia la seua màgia, pacífic i imponent. Atorgant llamps d'una brillantor majestuosa.

Entre tota aquella pau, una família de cinc membres s'altera. Els dos fills xicotets discuteixen per algun motiu sense importància, que obliga els pares a fer de conciliadors una vegada més. El major dels tres germans observa la natura bocabadat. Enfoca concentrat el paisatge, tractant d'agafar una imatge de qualitat. De sobte, la respiració se li accelera.

—Ei! Ei! Mireu! —crida als pares, que continuen lluitant perquè els fills menuts deixen de fer-ho.

Tracta d'ampliar la imatge, resulta en va. La distància fins a l'inici de la cascada és massa gran. Comença a disparar, a fer fotografies sense interrupció, desitjant que alguna d'elles li permeta veure de manera nítida allò que pareix moure's sobre l'aigua.

—Mare! Fixa't! Allí dalt hi ha algú!

Els seus crits abstrauen sa mare de la discussió, que ja l'avorreix. Fa cas. Mira amunt, a dalt del tot. Al naixement del Salt, al lloc des d'on parteix l'aigua i que queda mig ocult entre la boira.

—Ostres! —brama la dona—. Marc, amplia això!

El seu fill obeeix. Mentre amb dos dits engrandeix la imatge al mòbil, perd de vista durant uns segons el que està passant allí dalt. La mare no. Ella segueix observant, incrèdula. Sembla impossible que algú dispose del coratge per passar fins aquell punt, que tinga les entranyes per a posar-se en perill d'aquella manera només per veure la caiguda de l'aigua des de dalt.

—No es veu bé, mira.

Quan li acosta el telèfon, l'alarit de la mare li fa perdre l'aparell de les mans. Els seus germans callen de sobte. El pare es posa la mà al cor, el crit de la seua esposa ha sigut aborronador. Tota la família es gira cap on ella té la mirada fixa, cap on tants diumengers enfoquen els objectius. Uns quants, els qui desapareixen en aquell instant, fruit de la casualitat, capturen una imatge única, mai caçada abans: el cos esvelt d'una jove amb els cabells llargs i solts al vent, cau al buit des de dalt de la cascada, el seu cos relliscant sobre el llit humit. Porta un vestit fosc, que destaca la seua figura sobre el paisatge. Té la pell blanca, els peus descalços. Les cames cobertes per la falda, que sembla temorosa per volar sola durant la caiguda, i es manté adherida als seus malucs. Té els braços estirats, com qui salta a una piscina. L'aigua l'acompanya, com un bressol improvisat. Com el seu últim recer.

El so salvatge del cos contra la roca emmudeix la potència del sallent. Si no fora per la realitat i la cruesa d'aquest soroll, tothom pensaria que es tracta d'alguna broma pesada o d'una escena preparada per a algun film. Els dos menuts de la família no gosen alenar. El major obri els ulls de forma exagerada i

respira vigorosament, prop d'un atac de pànic. Ofèlia, la mare, ha quedat glaçada. No deixa de mirar l'inici de la caiguda. La seua vista no s'ha mogut d'enllà, s'ha congelat amb ella.

–Mare! –el xicotet esclata a cridar. La seua veu començant a trencar-se–. Mare! –repeteix.

–Ofèlia! Estàs bé? –escridassa el seu marit. Ella sembla alienada. Com si aquella visió l'haguera transportada lluny d'on estan els seus ossos.

–Joan, ho he vist.

–Ho hem vist tots, amor meu, tranquil·la. Hem de cridar la policia i una ambulància, ràpid!

–No, Joan, no és només això.

–Què vols dir?

–Allí dalt hi havia algú més.

2
SOFIA

Alcoi, febrer de 2022. Un mes abans del salt

L'última sessió. No ho pot saber amb certesa, però així funcionen els pressentiments. Una sensació d'amargor li puja fins a la boca. Li tremolen les cames, agraeix el fet d'haver-se decidit a col·locar una taula entre ella i els pacients. No esperava que aquella distància que guanyava l'ajudaria algun dia a disfressar la inseguretat i l'angoixa que la pressionarien. Un nuc en la gola li estreix el pas d'oxigen als pulmons. La tensió delimita el temps. El moment ha arribat.

—Que les coses són com són, això ja ho sé. El que aprenc venint ací és a acceptar-les com venen. Sembla poc, però no ho és —Pol és franc. A ella li dol sentir-lo parlar així. Com si el pacient d'alguna manera li demanara més, com si no poguera deslligar-se'n. Com si es tractara d'un acomiadament encobert, subtil.

—Per descomptat que no. Saps que és molt important, això. Gràcies, Pol. —Sofia es retira els cabells del rostre, els recull darrere de l'orella amb un gest pausat i instintiu.— No trobaria una forma millor de descriure el que busque al meu treball. Eres un dels pacients que més han evolucionat. Quant de temps fa que vens a teràpia? Tres anys? —Primer pas fet endavant. La forta pressió en la mandíbula, que els músculs masseters transmeten fins a les temples, li provoca mal de cap. Una altra nàusea li retorna a la gola.

—Dos anys i deu mesos. Tinc massa present aquell dia. No puc oblidar des de quan compte amb la teua ajuda, has fet molt per mi.

Ella engul la saliva amb dificultat, traspasant amb torpor la discreta obertura de les cordes vocals. Amb la mirada li demana perdó per endavant. Interpreta la lectura dels seus ulls com l'absolució que busca. Relaxa les dents, se sent perdonada. Almenys li ha regalat els seus cinquanta-cinc minuts quinzenals de pau mental, la seua oportunitat de reiniciar-se, d'aclarir la ment. Tant de bo tinguera la mateixa capacitat per a esclarissar la seua.

Hi pensa. Sap que el seu cronòmetre està activat, el compte enrere en marxa. És conscient que no disposa de més oportunitats, l'aborda una desesperança demolidora. Pol és un dels seus millors pacients, un dels més fidels. Més enllà dels seus avanços a teràpia, que han sigut lloables, sempre ha demostrat una confiança cega en la seua professionalitat. Passa les mans per damunt de la falda, secant la humitat que les cobreix i la fa sentir vulnerable. S'aclareix la gola. Amb un so tan apagat que quasi sembla fingit.

El rellotge digital de la paret està a punt de marcar la fi de la sessió, són les quatre i quaranta-huit minuts. A les cinc se suposa que hauria de rebre la següent visita, que ja l'estaria esperant a la saleta, però unes hores abans li ha cridat per anul·lar la cita. Alça la vista per a trobar-se amb els ulls del jove. Els té abaixats, com sempre. Encara sort, tot és més fàcil quan no hi ha contacte visual, com si evitant-lo s'escapara de sentir-se despullada de secrets. Inspira fondo, i mou els múscles buscant de relaxar-se, una calma que no aplega. És el moment de canviar l'ordre protocol·lari de la seua relació. De trencar les regles, d'oblidar-se de la transferència i la contratransferència i de tot allò que hauria d'evitar donar-se entre terapeuta i pacient. Hi ha situacions a la vida que requereixen acabar amb tota norma.

Que obliguen a oblidar els convencionalismes. No hi ha res que pugua anar davant en les seues prioritats ara mateix. No pot pensar-ho més.

–Escolta, Pol –tot d’una, ja no titubeja. La veu no li tremola. Se sorprén a ella mateixa. Uns segons abans li haguera agradat eixir corrent, resguardar-se de tot. Ara, no sap com ni d’on ha tret el coratge, però està ferma i forta–, voldria demanar-te un favor.

–Clar que sí! El que necessites. Dis-me.

Sofia s’agafa a la taula. Mostra unes ungles rosegades, un costum dels últims mesos que sap que no queda bé davant els pacients, demostra feblesa. Tampoc no li importa, ja està bé d’aparentar. Pren distància del xic estirant els braços, la cadira de rodes compleix les seues ordres no verbals, submissa. S’alça, i trau el clauer de la butxaca. Pol la mira, està atent. Es pregunta què necessitarà d’ell la seua psicòloga. Qualsevol ximpleria, imagina. Que li tire la brossa a l’eixir, o bé que li compre algun ingredient del barri xinés de València, pel qual passa els dijous quan visita el pare. Coneix el seu interès pel menjar asiàtic. És un dels pocs secrets que ella li ha confiat.

La terapeuta escull una d’entre les claus que té distingides per colors. La verda, la que encaixa al pany. Retira la roba que romanien en pau a les perxes, peces que fa anys que no es posa, uns quants «per si de cas» que semblen pertànyer a una vida anterior. Hi ha un altre compartiment al darrere que obri amb la clau grisa, una minúscula porteta que a Pol li recorda el passadís secret d’alguna pel·lícula de ciència-ficció. Allarga la mà i de dins agafa alguna cosa. Ell no pot veure de què es tracta, ella ho manté ocult amb el seu cos. Sembla que medita, deu ser important, això. Després d’uns segons que han despertat l’atenció i la curiositat del jove, es gira amb el rostre apesarat.

–Pol, és molt important. –La mirada de Sofia el penetra d’una forma tan intensa que es veu forçat a parpellejar per tal

de sentir que conserva la seua intimitat.— Necessite que guardes aquesta capsa. Que la conserves en un lloc segur, i només l'òbri-gues si... —Enterbolint el verd del seu iris, una llàgrima densa i fosca s'escapa galta avall. La segueix una altra gota salada. I una altra. Amb un mocador que trau de la mànega es frega la pell. El paper queda tan negre com el seu interior.— Pol, fes-me la promesa que només ho obriràs si em passa alguna cosa.

Una altra vegada se sent pronunciant aquesta frase. Una altra vegada fent aquests passos, que l'encaminen cap a l'últim de tots.

Ell no pot empassar-se la saliva. De sobte, ha sentit por. Que irònic. Aquella que tant ha lluitat per espantar els seus fantasmes li ha fet retornar aquesta sensació amb poques paraules. Per primera vegada des que es coneixen comparteixen la mateixa emoció.

Se'n diu empatia, i d'això ella en sap massa.

3
JÚLIA

Barcelona, 14 de març de 2022. Vint-i-quatre hores després del salt

El telèfon va sonar amb la seua vibració habitual. Tan usual, que no em vaig molestar a agafar-lo. Podria haver sigut qualsevol venedor telefònic amb ganes de parlar, i jo no en tenia gens.

Aquell matí m'havia costat despertar-me, com tants altres. Només observant el meu entorn i les restes seques de líquid sobre els llençols, podia imaginar-me la pudor sufocant d'alcohol. A mi no em molestava. Sort que vivia sola i que la roba de llit era només meua. Bé, el llit, i tot el que s'hi allotjava entre les parets d'aquell pis de cinquanta metres. El que més m'agradava de no haver de donar explicacions a ningú és que podia ser-me sincera: no en tenia, d'explicacions. De manera que em podia permetre posar un peu i després l'altre sobre el terra fred i fer com si no passara res. Aniria a la faena i serviria cafés sense haver d'inventar-me excuses i penediments que no existien. La facilitat fingida i manifesta de la complexitat més profunda.

A través de la capa de brutícia del vidre contemplava l'embós que es formava cada matí cap a aquelles hores. Una motocicleta Vespa de color groc tractava d'evitar-se aquestes estones de temps perdudes, que són les cues, colant-se entre els vehicles amb el seu ball habitual i característic. Semblant al de la dansa d'una vespa, com mana el seu nom.

Barcelona era preciosa a tota hora. De matí, de vesprada, i a la nit. Fins i tot quan creia que ningú la mirava, la ciutat

desprenia una brillantor especial. I allí estava jo, com una espia des de la finestra, com si li fera una fotografia robada.

La decisió de començar una nova vida a la capital prenia més sentit que mai quan em quedava contemplant els seus ciutadans, tan diversos. Semblava que en aquell lloc tothom podia conviure sense molestar-se, fer la seua marxa sense qüestionar les eleccions alienes. Perquè Barcelona permetia això, tindre voluntats i desplegar-les baix un respecte comú. Aquella era la meua gran comesa: descobrir quines eren les meues sense sentir-me jutjada.

El mòbil va continuar insistint un parell de vegades més. Quan em vaig decidir a respondre vaig llegir a la pantalla el seu nom: «Maria». Així la tenia guardada, sense saber ben bé per què. Era la primera vegada després de sis anys que m'enfrontava a veure-la aparéixer reclamant alguna cosa. Fins aleshores havia optat per respectar el meu espai, i això, he de reconèixer que també em feia mal.

—Hola?

Un silenci que em va fer pensar que s'havia equivocat o penedit de cridar-me, va ser l'única contestació.

—Mare?

—Júlia... —no va poder acabar la frase. Plorava. Un plor ofegat, dels que pressionen l'esòfag i fan vomitar.

Em va vindre el record d'alguna vegada en què la vaig sentir així, i no sabia consolar-la. Clar que no m'agradava que patira, era ma mare. La volia veure feliç. L'única justificació a la qual m'aferava quan el meu comportament arribava a decebre'm fins i tot a mi, era que sempre he trobat dificultats per a actuar de la manera correcta, com si un fre em retinguera i no em permetera anar avant amb un encert. Coses que passen. Mancances de cadascú.

Després d'uns segons de silenci, el pare va agafar l'aparell i em va transmetre el missatge. Una llosa que em va rebentar per dins en caure'm a sobre.

—Júlia, filla meua. Sofia s'ha suïcidat.

El meu món es va aturar. Per primera vegada vaig sentir a fons la realitat d'aquesta frase: la terra va parar tan en sec que qui va vomitar aleshores vaig ser jo. No podia ser cert, això. La barbata va començar a tremolar-me, i els queixals es colpejaven els uns contra els altres com quan puja la febre. Ho havia entés malament? Suïcidat-se, Sofia? Deixant-nos a tots? Impossible! Ella era la més forta de les dues, la que mai no desistia en res. Qui lluitava pel que desitjava fins que ho tenia entre les mans i qui, després, no dubtava a compartir-ho amb mi. Sempre havia envejat la seua fortalesa, la seua espenta. Volia ser com ella, viure la seua vida, des del seu passat fins al present. Em negava a creure que no anara a disposar del futur que l'esperava, i menys encara, que fora ella qui hi renunciara. Volia agafar-me amb fermesa a la idea que el meu cap havia malinterpretat les paraules del pare, o que encara estava sota la influència traïdorrenca de l'alcohol.

—Pare, què dius? Això no pot ser veritat...

—Júlia, amor meu, ho sent. Nosaltres tampoc ens ho podem creure, però sembla que no hi ha dubte. La teua germana s'ha llevat la vida —va dir, amb un fil de veu. Com si li hagueren furtat l'ànima al to fort i decidit del seu parlar.

Havia de ser sensata amb mi mateixa: comprenia el que m'havia dit. Sense preàmbuls. Els dits de les mans van començar a adormir-se'm, les orelles percebien un xiulet molest. Vaig haver de seure per a no caure i, després, vaig haver de tombar-me, amb les cames en alt. La culpable d'aquella reacció no era la meua germana, jo ho sabia. L'alcohol hi tenia molt a dir.

—Júlia... —de nou sentir dels seus llavis el meu nom em traspasava el cervell i m'accelerava el cor. Tenia massa alt el volum de l'auricular, o massa baix el llindar per al mareig—. Estem destrossats...

I jo? Com pensaven que anava a estar? Malgrat la distància, que jo havia escollit, i a pesar de les nostres diferències, Sofia ho era tot per a mi. La meua germana major, el reflex que tractava d'imitar quan era menuda. A qui sentia que devia tant i no tenia la força necessària per a fer-li-ho saber. Per falta d'esme o per orgull. No ho sé. El que semblava clar era que s'havia acabat. Se m'havia esgotat el temps per a tornar amb ella, per agrair-li cada abraçada, cada discussió de la qual eixíem enfortides. Aquell era el punt final. Si ella havia escollit apartar-se del nostre camí, jo tampoc trobava cap sentit al meu.

El pare es va apartar del telèfon. El sentia lluny, quasi tant com me n'havia anat jo. El sentia plorar i sanglotar. Componia l'escena amb una imatge mental que em proporcionava un dolor insuportable.

—Pare, em sents?

—Sí, Júlia —va deixar anar un sospir que em va acabar de trencar per complet—. Vine, filla, fes el favor. Et necessitem amb nosaltres.

No vaig traure les forces per a demanar més explicacions. Tampoc les haguera païdes. Era l'eixida fàcil, no volia destrossar-me encara més. Com m'havia habituat a fer, vaig penjar sense afegir res, sense acomiadaments. Només així em sentia còmoda. Vaig mirar el voltant, buscant en aquell galliner d'alguna camiseteta neta i decent. No em va decebre no trobar-la.

Haguera preferit qualsevol peça que em cobrira per sempre i per complet.